

MOSONMAGYARÓVÁR TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

II. kötet: TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Készítette:

Pro Via '91 Kft.

1134 Budapest, Szomolnok u. 14.

Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptiója

Készítették:

Egyházi Ferenc projektvezető

Kukely György projektvezető, megyei koordinátor, helyettes vezető tervező,
gazdaságfejlesztési szakértő

Zábrádi Zsolt vezető tervező, gazdaságfejlesztési szakértő

Jordán Péter és Dima András közmű szakági tervezők

Vincze Attila és Ilyés Zsuzsanna zöldfelületi és tájrendezési szakági tervezők

Borbély Marcell és Szabó Mariann gazdaságfejlesztési szakértők

Madarász-Losonczy Bálint, Rácz Andrea, Szabó Mariann, Szép Károly társadalompolitikai
szakértők

Csizmady Adrienn antiszegregációs szakértő, társadalompolitikai szakértő

Könczey Gábor és Szálka Miklós közlekedés szakági tervezők

R. Takács Eszter településtervező, műemlékvédelmi szakértő

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
1 Kihívások.....	6
2 Jövőkép.....	8
2.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	9
2.1.1 Társadalom.....	9
2.1.2 Gazdaság.....	9
2.1.3 Táji, természeti és épített környezet.....	10
2.2 A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan.....	11
2.3 A településfejlesztési elvek rögzítése.....	12
3 Célok.....	14
3.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	17
3.2 Részcélok és a beavatkozások területei.....	21
3.2.1 Részcélok és beavatkozások.....	21
3.2.2 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	31
3.2.3 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	36
3.2.4 A célrendszer illeszkedése az európai uniós, a hazai és a megyei fejlesztési célokhoz.....	41
3.2.4.1 EU 2020 stratégia.....	41
3.2.4.2 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK).....	44
3.2.4.3 Megyei területfejlesztési koncepció.....	46
4 Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Mosonmagyaróvár jövőbeni fejlődési pályájának meghatározásához szükséges a 2007-ben elfogadott településfejlesztési koncepciójának felülvizsgálata, aktualizálása.

Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Koncepciója a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet alapján, annak 2. mellékletében meghatározott tartalom szerint került kidolgozásra.

Az épített környezet alakításáról és védelméről 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. § (1) bekezdésének megfelelően **a településfejlesztési koncepció hosszú (10 évet meghaladó) időtávra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.** A koncepció meghatározza a város átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat, valamint a célok értelmezését az egyes városrészekre. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 30. § (4) bekezdésének megfelelően Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a **... sz. határozatával** döntött arról, hogy a megalapozó vizsgálat megfelel a tervezés alapjának. E határozatban a képviselőtestület döntött a koncepció kiválasztott fejlesztési irányáról is.

A településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a város elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan, valamint rögzíti a településfejlesztés elveit. A településfejlesztési koncepció alapja a közösség véleményére épülő, határozott és hosszú távú jövőkép. A jövőkép, illetve a hosszú távú célok kiindulási pontot jelentenek a területrendezési eszközök felülvizsgálatához, elkészítéséhez, illetve a középtávú területi és ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozásához.

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor partnerségi tervet fogadott el, amely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. A településfejlesztési koncepció egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata 31/2013. (VI.28.) önk. rendelete (partnerségi egyeztetési szabályairól) alapján történik.

A munka alapvető célkitűzése, hogy Mosonmagyaróvár megfelelően pozicionálja magát hazai és nemzetközi szinten, beazonosítsa azokat az egyéni és egyedi tényezőket, amelyeket fejlesztve versenyképes maradhat, versenyelőnyökhöz juthat. Az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepcióban (OFTK) meghatározásra kerültek a legfontosabb célkitűzések, kimondva, hogy a városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében meghatározó szerepet játszanak. Az OFTK-hoz illeszkedve elkészült a Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési koncepció, melyek keretét adnak a településfejlesztési elképzeléseknek. Ezekhez illeszkedve készült el Mosonmagyaróvár Város Településfejlesztési Koncepciója.

Jelen tervezési időszakban Mosonmagyaróvárnak számos európai és makrogazdasági szintű kihívással kell szembenéznie, s megfogalmaznia rájuk települési léptékű válaszait. Az elmúlt években jelentős világgazdasági átalakulások zajlottak, s a legfontosabb törekvéssé a gazdasági válságból való kilábalás vált. Mindeközben egyes tevékenységek esetében (így például az ipari termelés területén) európai szerepvésztés tapasztalható, a kontinens – s vele együtt Magyarország – világgazdasági jelentősége átalakul. Ugyanakkor az infokommunikációs technológia fejlődésével és jelentőségének rohamos növekedésével a települési terek is átértékelődnek. Magyarország települései között az utóbbi évtizedekben jelentős területi differenciálódás zajlott, egyes területeket a leszakadás jellemezte, míg a központi helyek – így a közigazgatási változások révén a járásszékhelyek is – felértékelődtek.

A következő évtizedekben kiemelt figyelmet kell fordítani a klímaváltozás globális és lokális hatásaira, adaptációs és mitigációs stratégiákat kell alkotni. A klímaváltozás és egyéb globális környezeti problémák fokozódó környezettudatosságra kell, hogy ösztönözzék a társadalmakat. A fenntarthatósági szemléletet ugyanakkor nemcsak környezeti, hanem társadalmi és gazdasági értelemben is érvényre kell juttatni. A fenntarthatósággal összefüggésben az élelmiszergazdaság felértékelődése figyelhető meg, melyből Magyarország települései egyértelműen profitálhatnak, ha megfelelően használják ki adottságaikat.

A következő évek kihívásai között hangsúlyosan jelenik meg az Európai Unió szintű mobilitás átalakulása, mely – megfelelő intézkedések hiányában – Magyarországról jelentős munkaerő-elvándorlást eredményezhet. Makrogazdasági szinten erős integrálódásra van szükség, s az erős nagytérégi energiafüggőség enyhítésére. Ezen célok mentén a települések is megtalálhatják pozícióikat, az európai elvárásokhoz és folyamatokhoz alakíthatják gazdasági szerkezetüket, s törekedhetnek a helyi energiafüggőség csökkentésére (pl. alternatív energiaforrások alkalmazásával). A következő időszakban Kelet-Közép-Európában is a határmentiség folyamatos felértékelődése várható, a korábban hátrányos helyzetű határmenti települések gazdasági pozíciói javulhatnak a határon átnyúló, interregionális kapcsolatok élénkülésével.

Magyarországon a nagytérégi közlekedési infrastruktúra fejlődése komoly változásokat hozhat a versenyképesség vonatkozásában, ugyanakkor továbbra is kiemelt célként fogalmazható meg az egyes települések elérhetőségének javítása. A globális és európai folyamatok következményeként a helyi erőforrások felértékelődése várható, nemcsak gazdasági (pl. energiagazdaság), hanem társadalmi értelemben is. Utóbbi következményeként a magyar települések társadalma is kiemelt figyelmet érdemel. A következő időszakban a népességcsökkenés, az előregedés, a migráció és a szociális problémák kezelését, a foglalkoztatottsági szint javítását, és a helyi lakosság tudásának jobb kihasználását is ösztönözni kell.

2 JÖVŐKÉP

2.1 A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉRE VONATKOZÓAN

A társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre és a város pozíciójára vonatkozó jövőkép megalkotásakor nem a jelenlegi társadalmi, gazdasági folyamatok előrevetítésére kell alapozni, hanem a javasolt beavatkozások eredményeként elérendő vízió fogalmazható meg. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség. Ugyanakkor a jövőkép a város és a vele funkcionális kapcsolatban lévő környezetre együttesen értelmezhető.

A város térségi szerepére, az ellátandó közfunkcióira és szolgáltatásaira vonatkozóan a következő jövőkép fogalmazható meg: **2030-ra Mosonmagyaróváron a fejlett, környezetkímélő ipari vállalkozások, illetve a természeti és épített örökségre épülő egészségmegőrző turizmus megerősödésével a lakosság életminőségét meghatározó közlekedési, környezeti és lakhatási állapot is javul, ennek köszönhetően a város népességének moderált/dinamikus növekedése mellett a helyi társadalom szerkezete kedvező irányban mozdul el, kohéziója erősödik.**

2.1.1 Társadalom

- A város népességszáma moderáltan növekszik, társadalmi szerkezete nem változik jelentősen (egészséges korszerkezet, magas foglalkoztatottság). / A város népességszáma dinamikusan növekszik, eléri az 50 ezer főt, társadalmi szerkezete a népességvonzásnak köszönhetően megváltozik (fiatalos korszerkezet, teljes foglalkoztatottság, sokszínűség).
- A lakásállomány minőségben és mennyiségben képes kiszolgálni a megnövekedett lakossági igényeket. A piaci mellett az önkormányzati bérlakás-állomány is átalakul, növekszik, ennek köszönhetően az önálló életet kezdő helyi fiatalok és a beköltözők is megtalálják a színvonalban számukra megfelelő lakhatási módot. A szociális bérlakás-rendszer és a szociális intézmények fejlesztése révén a lakhatásukban, megélhetésükben veszélyeztetett családok segítséget kapnak, a városban nem jelenik meg szegregátum.
- A lokálpatriotizmus az egyedi városi és városrészi arculatnak, valamint a civil tevékenységek elterjedésének köszönhetően növekszik, ennek társadalmi összetartozást erősítő pozitív hatásai érezhetővé válnak.
- A lakosság egészségi állapota javul, az egészségturisztikai szolgáltatásokat a helyi lakosok is használják.

2.1.2 Gazdaság

- A korszerű iparágaknak (zöld ipar, élettudományok) köszönhetően magas tudásszintet igénylő és ennek megfelelő jövedelmet biztosító munkahelyek jönnek létre. A város és környéke minden tekintetben eléri, egyes területeken pedig meghaladja a környező határ menti területek fejlettségi szintjét és versenyképességét.
- A képzési rendszer a munkaerőigényhez igazodva fejlődik, az egyetem bővül, kapcsolódása a gazdasági szereplőkhöz szorosabb lesz és nemzetközi kapcsolatai is megerősödnek.

- A város és környékének turisztikai kínálata széleskörűvé válik: az egészségturizmus mellett megerősödik az aktív ökoturizmus; növekedik a kulturális kínálat. Ennek köszönhetően a város a szigetközi turizmus kapuja és egyben szervező központja lesz.
- A gazdaság fejlődése, a vállalati bevételek és a lakossági jövedelem emelkedése kapcsán növekednek az önkormányzat adóbevételei, költségvetése kiegyensúlyozott lesz/marad.
- A hagyományos élelmiszer-, feldolgozó- és építőipari kínálata a várost térségi, országos, sőt határokon túl is jelentős ellátóvá teszi.

2.1.3 Táji, természeti és épített környezet

- A fejlődő ipar, logisztika részére további, infrastruktúrával ellátott területek állnak rendelkezésre. A termőföld és az ivóvízbázis védelmében ezeket az igényeket kielégítik a belső tartalék területek, a külterületi terjeszkedés megáll. A területek megközelíthetősége biztosítja, hogy forgalmuk nem zavarja a lakosságot.
- A lakóterületek környezeti terhelése csökken: a közúthálózat túlterhelt szakaszainak kiváltására megépülnek az elkerülő, tehermentesítő utak. A közlekedésben a klímabarát módok kerülnek előtérbe: a gyaloglás, kerékpározás, közösségi közlekedés.
- A környezeti állapot javulását a város energiafelhasználásnak csökkentése, megújuló energiaforrásokra alapozott energiatermelése is elősegíti.
- A rekreációs lehetőségek bővülnek: a folyóvizek rehabilitációja megtörténik, a sport- és szabadidős célú infrastruktúra fejlesztése lehetővé teszi a sokoldalú kapcsolódást.
- Az épített örökség méltó módon kerül hasznosításra, a közterületek megújulnak, a belvárosokat gyalogosbaráttá alakítása ezek eredőjeként közösségi térként funkcionálnak.

2.2 A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPÉRE VONATKOZÓAN

Mosonmagyaróvár Győr-Moson-Sopron megye harmadik legnagyobb városa, egyben a Dunántúl legnagyobb, nem megyei jogú városa. Mivel a Bécs-Pozsony-Győr háromszög közepén fekszik, ezért a három nagyváros vonzása, illetve határon átnyúló kapcsolatai erőteljesen érződnek Mosonmagyaróvár környékén. A város ennek ellenére jelentős megyén belüli vonzaskörzettel bír, részben régi megyeszékhely státuszának is köszönhetően, középvárosi funkcióit teljes mértékben ellátja.

Mosonmagyaróvár 2030-ra elérendő jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan az alábbiak szerint körvonalazható: a város jelenlegi vonzaskörzetét, településhálózati szerepét megtartva a környező településekkel erősebb kapcsolatot alakít ki. A szoros együttműködés kiterjed elsősorban a turizmus, a munkaerő- és szakképzési politika, a településüzemeltetés és a szociális ellátás területére. / A város településhálózati szerepét megerősíti, vonzaskörzetét kiterjeszti a Fertő-tóig. A környező településekkel erősebb kapcsolatot alakít ki, ami kiterjed elsősorban a turizmus, a munkaerő- és szakképzési politika, a településüzemeltetés és a szociális ellátás területére.

Mosonmagyaróvár országos, illetve regionális szerepkörét a felsőfokú agrárképzésben tarthatja meg, és a Szigetköz kiváló adottságai révén a turisztikában tehet szert nagyobb térségre kiterjedő vonzásra. Megyei funkciói közül a több lábon álló ipar, a kórház és az erős középfokú oktatási szerepkör említhető meg. Közlekedési centrum szerepe teszi lehetővé, hogy Mosonmagyaróvár a várostérségében a szolgáltatások, igazgatási funkciók, szociális ellátás központja legyen.

2.3 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE

Integrált megközelítés, egészben való gondolkodás

Egy-egy település életének különböző dimenziói (gazdasági, társadalmi-szociális, környezeti, kulturális) egymással szorosan összekapcsolódnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. A települést tehát ebben az értelemben egésként szükséges kezelni.

Az integrált megközelítés több szempontból érvényesíthető. Fontos, hogy egy-egy felismert komplex társadalmi-gazdasági probléma megoldására ugyanolyan komplex fejlesztési beavatkozás szülessen, az intézkedések ne csak részproblémák megoldására irányuljanak. Az integrált megközelítés az egyes projektek összefüggéseire is értelmezhető. Egyedi projektek, pontszerű városi fejlesztések helyett egymás hatását kölcsönösen erősítő beavatkozások, komplex fejlesztések szükségesek. A fizikai, infrastrukturális fejlesztések mellett gyakran háttérbe szorulnak a soft-jellegű (általában társadalmi területre irányuló) beavatkozások, a következő időszakban a nagyobb hatékonyság érdekében együttes kezelésük ösztönzendő. Az integrált megközelítésre a projektek teljes „élettartama” alatt szükség van, tehát nemcsak a tervezéskor, hanem a finanszírozás terén, s a megvalósítás és a fenntartás során is. Eszközök lehetnek például: több operatív programból történő finanszírozás, több prioritási tengelyhez való együttes illeszkedés, uniós és hazai források mellé magántőke bevonása.

Az integrált megközelítés koncepció, stratégia és projekt szinten egyaránt alkalmazandó a hatások maximalizálása érdekében.

Fenntartható városfejlesztés

A településfejlesztés során – a globális kihívásokra válaszolva – kiemelten fontos a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása. A fenntartható fejlődés nemcsak környezeti, hanem gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot is jelent. A városfejlesztés tervezése és megvalósítása során a fenntarthatóságot szintén komplex módon szükséges értelmezni, mindhárom dimenziót, s egymásra gyakorolt hatásaikat figyelembe véve.

A környezeti fenntarthatóság irányába hathat a változatos területhasználat megvalósítása, a környezetbarát közlekedési módok előtérbe helyezése, az épületek energiahatékonyságának javítása, a helyi gazdaság és a rövid ellátási láncok támogatása, a megfelelő hulladék- és vízgazdálkodás, valamint általánosságban a város életének minden területén az erőforrásokkal való takarékoskodás és a környezeti terhelés csökkentése. A gazdasági fenntarthatóság többek között a több lábon álló helyi gazdaságban, a magas innovációs szintben, a prosperáló helyi kis- és középvállalkozásokban ölthet testet. A települési lakosság számára a társadalmi fenntarthatóság is elengedhetetlen, mely például a szubszidiaritáson alapuló demokratikus döntéshozatal, a megfelelő életminőség és életkörülmények biztosítását, a szociális jólétet, a működő és összetartó helyi közösségeket jelenti.

Mosonmagyaróvár város fejlesztése során biztosítani kell, hogy a megvalósuló gazdasági fejlesztésekkel párhuzamosan mind a társadalmi, mind pedig a környezeti fenntarthatóság szempontjai érvényesüljenek.

Hatékony fejlesztések

A városfejlesztés során kiemelt fontosságú alapelv a helyi, már rendelkezésre álló erőforrásokra építkezés, valamint a költséghatékonyság biztosítása. A hatékony városfejlesztés érdekében a településeknek reálisan kell felmérniük gazdasági és humán erőforrásaikat. A hatékonyság érdekében nemcsak új erőforrások bevonására, de a meglévő kihasználatlan erőforrások hasznosítására (kihasználatlan ingatlanok hasznosítása, barnamezős beruházások, helyi termelési tapasztalatok hasznosítása) is törekedni érdemes.

Szintén fontos városfejlesztési elv a hosszú távú (több költségvetési és tervezési ciklusú) gondolkodás, az egyes fejlesztések, projektek esetében a beruházási költség mellett a fenntartás, működtetés költségeivel, s a fejlesztések hosszú távú hatásaival is kalkulálni kell.

Közösségi szemlélet és szolidaritás

A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában – tervezés, megvalósítás és fenntartás – kiemelt alapelv a közösségi szemlélet, a széles körű partnerség biztosítása, hiszen egy-egy fejlesztés csak valós lakossági igény és megfelelő lakossági támogatás mellett érheti el célját.

A partnerségre ugyanakkor nemcsak a helyi lakosság szintjén érdemes törekedni, hanem a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek közötti is. A közösségi tervezés megvalósítása a település társadalmi kohézióját is növeli, hozzájárul a civil szféra erősödéséhez, a helyi identitás kialakulásához, s áttételesen a település népességmegtartó erejének növeléséhez is. Az alulról jövő lakossági kezdeményezéseket a város vezetésének is támogatnia kell.

A közösségi tervezés lehetőséget ad az egyes szereplők fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, a partnerek már a tervezés során megismerik a fejlesztési elképzeléseket és véleményt nyilváníthatnak. A partnerek szerepet kaphatnak a megvalósításban is, ennek egyik hatékony eszköze a helyi közösségek működésének ösztönzése. Az egyes projektek megvalósulási és fenntartási időszakában kiemelt figyelmet kell fordítani a lakossági tájékoztatásra, az elért eredmények kommunikációjára, valamint a tapasztalatok visszacsatolására.

A közösségi szemlélet érvényesítése a szolidaritás elvét is magában foglalja. A település működésekor érvényre kell juttatni az esélyegyenlőségi szempontokat, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes esélyegyenlőségi csoportokra (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, romák, fogyatékkal élők).

Mosonmagyaróvár az elmúlt évtizedben dinamikus fejlődésen ment keresztül, számos olyan (elsősorban infrastrukturális) fejlesztés valósult meg, amely jó alapokat biztosíthat a következő idősakra:

- Kiépült, folyamatosan fejlődő infrastruktúra jellemzi a humán szolgáltatások szinte valamennyi területét (pl. közintézmények energetikai korszerűsítése, oktatási intézmények informatikai fejlesztése).
- Városrehabilitációs program keretében megújult a mosoni belváros.
- Létrejött a MoWinPark, melybe jelentős foglalkoztatók, a város (és a megye) gazdaságának meghatározó szereplői települtek be.
- Megépült a FUTURA élményközpont, megújult a közösségi ház, ismert programsorozatok jöttek létre.
- A közművek terén igen jelentős fejlesztések mentek végbe: megvalósult a nagytérségi hulladék-gazdálkodási rendszer, és a szennyvíztelep intenzifikálása.
- A rekreáció területén is előrehaladás tapasztalható: a Lajta csónakázhatóvá tétele és több településközi kerékpárút megvalósult, közeljövőben pedig megépül a multifunkciós sportcsarnok.

Ugyanakkor a (nagyon fontos) pozitív fejlemények mellett a helyzetelemzés és a SWOT analízis tanúsága szerint továbbra is jelentős megoldandó problémákkal néz szembe a város több területen:

- A bővülő gazdaság egyes területei a szakképzett munkaerő hiányával küzdenek.
- A bevándorlásnak köszönhetően magas árszínvonal alakult ki, és ez sokakat nehéz helyzetbe hoz a lakáspiacon.
- A városon belüli közúti közlekedési kapcsolatok további fejlesztésekre várnak (tehermentesítő, elkerülő utak nem épültek meg, a városrészek közötti kapcsolatok hiányosak).
- A műemléki vagy egyéb értékes épületek egy része felújításra szorul, illetve keresi megfelelő funkcióját.

A helyzetértékelés fő következtetései és Mosonmagyaróvár 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározható a város fejlesztésének célrendszere. Mosonmagyaróvár város önkormányzatának képviselőtestülete a ... határozatban állapította meg a településfejlesztési koncepció fejlesztési irányait. Eszerint a legfontosabb hosszú távú fejlesztési irányok a jövőképben megfogalmazottak szerint az alábbiakban azonosíthatók:

- A város népességének moderált/dinamikus növekedése mellett a helyi társadalom szerkezete kedvező irányban mozduljon el, kohéziója erősödjön.
- A lakosság életminőségét meghatározó lakhatási, közlekedési, környezeti állapot javuljon.
- A helyi, képzett munkaerőt foglalkoztató, magas hozzáadott értéket teremtő, nem környezetszennyező iparágakban működő közép vállalkozások megerősödésével a versenyképesség erősítése.
- A vonzáskörzet természeti kincseire, a város épített örökségére, a helyi magas színvonalú szolgáltatásokra épülő egészségmegőrző turizmus a helyi gazdaság egyik motorjává váljon.

Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptiója a fenti fejlesztési irányokhoz illeszkedve, a jövőkép eléréséhez kapcsolódóan 4 átfogó és 15 részcélt fogalmaz meg. A részcélok az átfogó célok elérését, megvalósíthatóságát segítik.

A célrendszer a városra kijelölt elvárásokat és az tervezett változásokat tartalmazó célok egymásra épülő rendszere, amely rögzíti a célok egymáshoz való hierarchikus viszonyát és összefüggéseit. A célrendszer hierarchiájának legfelső szintjén a koncepció jövőképének elérésére kitűzött alapvető célok találhatók, amely részcélok meghatározásával érhető el, valósítható meg. Ezek általános és komplex, hosszú távú célkitűzések, melyek egyértelműen megjelenítik a jövőkép felé való kívánatos fejlődést, egyben a középtávú célok kijelölésének alapjait adják. A célrendszer a horizontális célokkal válik teljessé. A horizontális célok a város fejlesztésének és tervezésének egészét meghatározó alapvető megfontolások, elvárások és kritériumok összessége, melyeket a célrendszer egészének meghatározásánál, a megvalósítást szolgáló eszközök és intézkedések kialakításánál, ezek végrehajtásánál egyaránt következetesen érvényesíteni kell (ezek a fentebb bemutatott településfejlesztési elvek).

3.1 A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

Mosonmagyaróvár Településfejlesztési Konceptiója a jövőkép eléréséhez kapcsolódóan, a fejlesztési irányokhoz illeszkedően négy átfogó célt fogalmaz meg. A négy cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait.

1. **Élhető város:** A város élhetősége javul a lakókörnyezet, a lakhatási helyzet, illetve a helyi és környéki lakosság ellátásának színvonalának emelkedése miatt.
2. **Befogadó város:** A társadalom kohéziója a helyben lakók identitástudatának erősödésével, a beköltözők befogadásával és a vonzáskörzeti kapcsolatok **kiterjedésével/megerősödésével** növekszik.
3. **Versenyképes város:** A helyi, képzett munkaerőt foglalkoztató, magas hozzáadott értéket teremtő, környezetkímélő iparágak megerősödnek.
4. **Város a vízen:** A város vizekhez kapcsolódó hagyományaira, természeti kincseire, épített örökségére épülő aktív és egészségturizmus alakul ki.

ÉLHETŐ VÁROS

Az élhető város átfogó cél a magas színvonalú humán szolgáltatásokat és infrastrukturális feltételeket, minőségi lakókörnyezetet nyújt a lakók és a beköltözők számára. A demográfiai változásokhoz alkalmazkodva intézményrendszerét is a kereslethez igazítja, s a különböző kor- és célcsoportok életminőségének javulásához hozzájárul, miközben a fenntartható városüzemeltetés szempontjai is érvényesülnek. Kiemelt hangsúly helyeződik a helyi erőforrások hasznosítására (táji, természeti, épített értékek stb.). A megújuló energiaforrások széles körű felhasználásával, az energiahatékonyság javításával, s a szemléletformálás segítségével Mosonmagyaróvár környezettudatos várossá válik.

Mindezek mellett a város minden városrészében a funkciók bővítése és a szolgáltatások kínálatának, minőségének és elérhetőségének javítása az élhetőség szempontjából meghatározó. A közterületek minőségi fejlesztése és a közlekedés feltételeinek javítása az életfeltételeket, életszínvonalat alapvetően meghatározza. Ugyanakkor a város természeti környezetének megőrzése és fejlesztése indokolja, hogy a város terjeszkedése a belső tartalékterületek felhasználására korlátozódjon.

A célállapot fő jellemzői:

- A város területfelhasználási politikáját a természeti környezet védelmének kiemelt figyelembe vételével alakítja, törekszik a város kompaktságának megőrzésére, a környező mezőgazdasági és erdőterületek megőrzésére, a vízbázis védelmére, a zöldfelületek és városi nyitott terek arányának további növelésére, a tájhasználat optimalizálására.
- A fejlődő ipar, logisztika részére további, infrastruktúrával ellátott területek állnak rendelkezésre, ezek megközelíthetősége olyan módon és útvonalon biztosítandó, hogy forgalmuk ne zavarja a lakosságot.
- A közúthálózat belvárosi, túlterhelt szakaszainak kiváltására megépülnek az elkerülő, tehermentesítő utak. A folyóvizek elválasztó hatása csökken új hidak, illetve gyaloghidak megépülésével.

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés előnyben részesül. A gyalogos, illetve forgalomcsökkentett zónák kialakításával, a közúthálózat kerékpározhatóságának biztosításával a környezetkímélő közlekedési módok kerülnek előtérbe.
- A közösségi közlekedést az utazási körülmények magasabb szintje, a helyi járatok utasbarát szervezése, a helyi és helyközi közlekedés integrálása miatt többen veszik igénybe.
- A közintézmények és lakóházak energiafelhasználásnak csökkentése, a megújuló energiaforrásokra alapozott energiatermelés részarányának növekedése, a közösségi közlekedési járművek kibocsátásának csökkentése a környezeti állapot javulását segíti elő.
- A klímaváltozásra a város megfelelő válaszokat fogalmaz, mind az adaptáció, mind a mitigáció területén. A közterületek és az épített örökség megújítása, a zöldfelületek növelése, a csapadékvizek ésszerű hasznosítása és a belvárosok gyalogosbaráttá tétele a város szövetét alkalmassá teszi a közösségi élet szabadtéri megélésére.
- A sport- és szabadidős célú létesítmények fejlesztése, a parkok, vízpartok megnyitása és rehabilitálása révén a rekreációs lehetőségek bővülnek, lehetővé teszik a sokoldalú kapcsolódást.

BEFOGADÓ VÁROS

A befogadó város a mosonmagyaróvári identitás erősítését, a helyi társadalom kohézióját célozza és a térségi együttműködések javítására fókuszál. A város jelentős vonzást gyakorol, a beköltözők „Mosonmagyaróvár-tudatának” elmélyítése, a közösségfejlesztés a város jövője szempontjából meghatározó, s hozzájárul a városi imázs fejlődéséhez. A szolidáris és befogadó társadalom képéhez hozzátartozik a különböző társadalmi helyzetű csoportok közötti kohézió javítása, a városkörnyéki és járási településekkel való kapcsolatrendszer minőségi fejlesztése, az együttműködések mindkét fél számára előnyös voltának generálása, a város központi szerepköréből adódó felelőssége.

A célállapot fő jellemzői:

- A város népességvonzó képességnek köszönhetően a lakosságszám **moderáltan/dinamikusan** növekszik. A város társadalmi szerkezete **nem változik jelentősen, továbbra is kedvező marad/még kedvezőbbé válik**, a társadalmilag hátrányos helyzetű csoportok integrációja révén a társadalmi különbségek csökkennek.
- A megnövekedett lakásigényt a piaci szférán kívül az önkormányzati bérlakás-építések elégítik ki, így a helyi fiatalok és a beköltözők számára is biztosítva lesz a mennyiségben és minőségben megfelelő lakhatás.
- A szociális intézmények fejlesztése, térségi rendszerének fenntartása és a szociális bérlakás-állomány bővítése révén a hátrányos helyzetű rétegek ellátása is fejlődik.
- A javuló városi imázsnak, a városrészek egyedi arculatának, valamint a civil tevékenységek elterjedésének köszönhetően növekszik a lokálpatriotizmus, ennek társadalmi kohéziót erősítő hatásaival együtt.
- Mosonmagyaróvár a hármaskörzet környékének központjaként aktív vonzást gyakorol a járási **és határon túli** településekre és azok lakosságára, járásközponti funkcióján túl térszervező szerepe megnövekszik. A környező településeket egybefogva szoros együttműködést alakít ki a turizmus, a gazdaság, és a lakossági ellátás területén.

VERSENYKÉPES VÁROS

A versenyképes város átfogó cél a foglalkoztatási, a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A fő cél, hogy Mosonmagyaróvár és környéke minden tekintetben elérje, egyes területeken pedig meghaladja a környező határ menti területek fejlettségi szintjét és versenyképességét. A város gazdasági stabilitásának kulcsa, hogy a diverzifikált, több lábon álló jellege megmaradjon. Ennek egyik kulcsa a meglévő iparterületek fejlesztése, elérhetőségük javítása, illetve az új területekre, vállalkozók vonzása. A település alapvetően olyan ágazatokat kíván támogatni, amelyek magas hozzáadott értékű tevékenységet folytatnak, s környezetbarát technológiákat alkalmaznak. Mindezek kapcsán alapvető a cégek munkaerőigényének biztosítása, a helyben rendelkezésre álló munkaerő megfelelő mennyiségű és színvonalú oktatása, képzése.

A célállapot fő jellemzői:

- A városban továbbra is a magas hozzáadott értéket termelő, korszerű, környezetkímélő iparágak jelentik a gazdaság húzóerejét. A város ezen szereplők további betelepülésének elősegítéséhez aktív vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési politikát folytat.
- A duális egyetemi képzésre építve megjelennek a zöld és élettudományi iparágak. A városkörnyéki településekkel szoros együttműködésben, az egyetem tangazdaságainak bevonásával az élelmiszergazdaság fejlődik.
- A képzési rendszer a munkaerőigényekhez igazodva fejlődik, a helyi munkaerő szakmai felkészültsége, motiváltsága kiváló, a folyamatos tovább- és átképzés lehetőségei rendelkezésre állnak.
- Az önkormányzat adóbevételei növekednek, költségvetése kiegyensúlyozott lesz, köszönhetően a gazdaság fejlődésének.

VÁROS A VÍZEN

A „város a vízen” átfogó cél Mosonmagyaróvár vonzerejének növelését segíti, a meglévő adottságok hatékonyabb kihasználásával. A város legfőbb természeti kincse a víz, amely meghatározta a város település- és gazdaság szerkezetét, épített örökségét, kulturális hagyományait. Ma is fontos szerepet töltenek be a város életében a folyó- és állóvizek, illetve a földfelszín alatti ásvány- és gyógyvizek. Ennek az óriási kincsnek a branddé fejlesztésével, sokoldalú desztináció-menedzsmenttel, a turisztikai programkínálat minőségi fejlesztésével Mosonmagyaróvár a fellendülő szigetközi turizmus központja lehet. A jelenleg is fontos célcsoportot jelentő, szépség- és egészségmegőrző célú vendégek kibővülnek az aktív és ökoturistákkal.

A célállapot fő jellemzői:

- A Szigetköz, illetve Mosonmagyaróvár hazai és nemzetközi turisztikai pozíciója erősödik és ezen keresztül versenyképessége nő.
- A szolgáltatások és a szálláshelyek összetétele különböző célcsoportok számára is megfelelő lesz, így a turizmuson belül is megvalósul a több lábon állás. A környékbeli települések és

turisztikai szolgáltatók összefogásával sokszínű programkínálat jön létre, amely szintén alátámasztja a diverzifikációt.

- A város egészség- és szépiészeti turizmusban betöltött szerepe megőrződik.
- A környezeti egyensúly megőrzése kiemelt szerepet kap a fejlesztések során, így az aktív turizmuson belül megerősödik a város és a Szigetköz természeti kincseire alapuló ökoturizmus.
- A város szálláshely-, programkínálata, egyéb kapcsolódó szolgáltatásainak köszönhetően a szigetközi turizmus kapuja, szervező központja lesz.

3.2 RÉSZCÉLOK ÉS A BEAVATKOZÁSOK TERÜLETEI

3.2.1 Részcélok és beavatkozások

1. ÉLHETŐ VÁROS

É1 A városi környezet fenntarthatóvá tétele

A fenntartható város a természetes és épített környezet, valamint az emberek egészségének védelmét úgy oldja meg, hogy eközben pénzügyileg is kedvezőbb kondíciókat kínál.

Ennek egyik igen fontos eleme az energiahatékonyság, amit **tudatos városi energiagazdálkodással** lehet elérni. A legnagyobb hatékonyságot olyan innovatív módszerekkel lehet biztosítani, amelyek az információs és kommunikációs technológiát használják fel a fogyasztás mérésére. A fogyasztás térbeli és időbeli eltéréseinek kihasználásával, rendszerszintű kezelésével a meglévő rendszerek is „felokosíthatók”, ezzel jöhet létre az ún. **smart city** („okos város”). Ugyanakkor természetesen még jobb eredményeket lehet elérni, ha a meglévő közművek fejlesztését is elvégezzük, az energiaközműveknél például a hőszigetelés és a fűtési rendszerek korszerűsítésével. A környezetvédelmi szempontok miatt a korszerűsítés tartalmazhat megújuló energiaforrásokkal való teljes vagy részleges ellátást is. Az ingatlanok fűtési és hűtési rendszereiben elsődlegesen a napenergia és a biomassa vehetnek részt, ezek a város lényegében bármely területén használhatók. A biogáz és a geotermikus energia inkább a távhővel fűtött területeken alkalmazhatók. A fent említett módszerek elterjedéséhez széleskörű (a lakosságot, a gazdasági szereplőket és a közszerát átfogó) szemléletformálás szükséges.

A lakókörnyezet élıhetőségét jelentősen befolyásolja a **városi közterületek** állapota. A klímaváltozás megelőzésére és kezelésére, így a városi hőszigetek hatásának csökkentésére az egyik legjobb módszer a sok zöld- és vízfelület alkalmazása. A közterületek ilyen irányú megújítása, illetve a közlekedési felületek gyalogosbaráttá tétele nagyban segíti a korzózó jellegű időtöltést, amely pedig a közösségi szellemet erősíti (lásd B1 cél). Szintén a **kikapcsolódást**, a **rekreációt** szolgálja a vízpartok megnyitása, a parkok, sport- és szabadidős célú létesítmények fejlesztése. Hasonló célokat szolgálhat az épített örökség, a védett épületek egy részének megújítása, közösségi funkciókkal való ellátása, ami ugyancsak lökést adhat a város kulturális életének.

É2 A természeti értékek megóvása

A város területfelhasználási politikáját úgy alakítja, hogy az a sokszínű és részben érzékeny természeti környezetét óvja a nem megfelelő felhasználástól, illetve a szennyeződésektől. A fenntartható fejlődés szempontjából kedvező, ha a város beépítése megfelelő sűrűségű, intenzív, azaz minél kisebb területet foglal el, így a természetközeli területek aránya meghaladja az épített környezetét. Ez esetben a város működése is gazdaságosabb, a környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A „**kompakt város**” elve megköveteli, hogy a szerkezeti tervben kijelölt tartalékterületek beépítése csak fokozatosan, koordináltan történjen, ellenkező esetben a területpazarlás a városi szolgáltatások (pl. közösségi közlekedés) színvonalának

csökkenéséhez vezethet. A kompakt városi modell érvényesítéséhez szükséges a külterületi fejlesztések lehető legkisebbre csökkentése, a hagyományos tájszerkezet és tájhasználat működőképes hagyományainak és karakterének megőrzése.

A külterületi fejlesztések nagy terhet rónak a városra az utak és közművek fejlesztése, üzemeltetése révén, viszont csökkentik a tájban rejlő erdő- és mezőgazdasági, valamint turisztikai és rekreációs potenciált. Ezért a település központjától, a beépített területekhez közvetlenül nem kapcsolódó, gyenge infrastrukturális ellátottságú területeken lakócélu fejlesztési igény nem elfogadható, mert ez részben további környezeti, szociális és infrastruktúra-üzemeltetési konfliktusok forrása lehet. Éppen ezért szükséges e területeken a szabályozás elvégzése, szigorú keretek között tartva a beépítés mértékét és a közművesítési feltételeket. A szükséges lakóterületi, illetve gazdasági beruházásokat elsősorban nem a várost övező területek extenzív fejlesztésével, hanem a **beépítésre szánt területek intenzív fejlesztésével** kell megoldani. (A településszerkezeti terv elégséges tartalék-területet jelölt ki a fejlesztések megvalósítására, melyek felhasználására eddig nem került sor.) Új lakóterületek kialakításánál elsősorban a magasabb életminőséget nyújtó családi házas övezeteket célszerű preferálni.

A **termőfölddel való takarékos gazdálkodás** kiemelt fontosságú, hiszen a mezőgazdasági termékek stabilan tartják értéküket, piacuk – a világ népességének növekedése és a termőterületek szűkülése következtében – hosszú távon biztosított.

A klímaváltozás miatt a **felszíni vízrendezés fejlesztést** igényel, hogy alkalmas legyen a szélsőséges csapadékesemények kezelésére. Ezt a lefolyás késleltetésével kell kezdeni (már erdészeti, mezőgazdasági szinten is), beépítésre szánt területen pedig záportározók létesítésével kell számolni. Az élővizek, vízfolyások, árkok rendezésére, állandó karbantartására nagyobb figyelmet kell fordítani.

É3 A helyi közlekedés környezetbarát fejlesztése

A városi közlekedés – a többi részcélhoz hasonlóan – az élıhetőség, fenntarthatóság felé kell, hogy elmozduljon. Ezt két fı úton lehet elérni: egyrészt az **utazások hosszának csökkentésével**, másrészt az **utazási eszközök környezetbarátságának** növelésével. Ezen kívül igen fontos, hogy a **lakónegyedeket tehermentesítsük** a zavaró közlekedési formáktól, különösen a teherforgalomtól.

Az utazások hosszának csökkentését szolgálják a **hiányzó városi összeköttetések** pótlása, azaz olyan útszakaszok (és hidak) megépítése, amelyek a belváros elkerülésével teszik lehetővé egyes városrészek közötti közvetlen elérést. A város szerkezetéből adódik, hogy a sugárirányú utak a város központjában futnak össze, és a folyóvizek – főként a Lajta ágainak – elválasztó hatása miatt a központ elkerülése sok esetben nem lehetséges. Így a műemléki jellegű területek (magyaróvári és mosoni belváros) közepén folyik a forgalom túlnyomó része, beleértve a teherforgalmat is. A problémát elsősorban a központokat, lakóövezeteket elkerülő, tehermentesítő elkerülő utakkal lehet feloldani.

Az utazási eszközök közül a **környezetet legkevésbé szennyezők** egyértelműen a gyaloglás és a kerékpározás, ezért a lehető legtöbb módon elő kell segíteni, hogy az emberek gyalog, illetve kerékpáron jussanak el céljukhoz. Ennek egyik legjobb módja a gépjárműforgalom nagyságának és

sebességének csökkentése. Támogatni kell ilyen zónák kialakítását, illetve az infrastruktúra gyalogos- és kerékpárosbarát kialakítását, utóbbit a közúthálózat kerékpározhatóságának biztosításával.

A motorizált közlekedési módok közül egyértelműen a közösségi közlekedést kell előtérbe helyezni. Amennyiben ennek szolgáltatási színvonala megfelelő, azaz a megállóhelyekkel való lefedettség magas, a járművek kényelmesek és sűrűn, kiszámítható menetrenddel követik egymást, úgy az emberek szívesen választják ezt az alternatívát. A használók számának emelkedését segítheti a helyi és helyközi közlekedés integrálása: az átszállások megkönnyítése, a jegyrendszerek átjárhatóvá tétele. A **minőségi közösségi közlekedési szolgáltatásokat** elsősorban környezetbarát járműállománnyal célszerű biztosítani: autóbuszok terén a legkorszerűbb dízelmotorral hajtott buszok beszerzésére kell törekedni, de hosszú távon a hibrid és elektromos járművek alkalmazása javasolt.

2. BEFOGADÓ VÁROS

B1 Befogadó társadalom, lokálpatriotizmus, pozitív városimázs

A települések jó működéséhez elengedhetetlen az **összetartó közösség**. Ennek kialakulásához szükség van a különböző társadalmi csoportok között megnyilvánuló szolidaritásra, a kívülről jövők integrálására, az aktív helyi közösségek jelenlétére. Végeredményül a helyi közösség tagjai jobban kötődnek egymáshoz, a lakóhelyükhöz, és ez a pozitív kötődés kisugárzik a város külső szereplők általi megítélésre is.

A társadalom fejlettségének egyik fokmérője, hogy a város és lakossága mennyire szolidáris a hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokkal. A társadalom hátrányos helyzetű rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket eredményez a városban, e városrészek felzárkóztatása összekapcsolódik a helyi társadalom felzárkóztatásával. A komplex probléma megoldása érdekében **integrált – foglalkoztatási, lakhatási, szociális – beavatkozások** megvalósítására van szükség.

Mosonmagyaróvár fejlődésében fontos szerepet tölthetnek be az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezések, ennek érdekében fontos, hogy **a város bátorítsa és támogassa a helyi közösségeket, civil szervezetek működését**, s ehhez infrastrukturális feltételeket is biztosítson (pl. civil ház). A városban élők elégedettségének növelése érdekében szükséges, hogy a közösségi – kulturális, közigazgatási, stb. – szolgáltatásokat családbarát módon szervezzék. A helyi közösségek erősítése – az új lakóterületeken ezek kialakulásának segítése – érdekében közösségfejlesztő programok szervezése szükséges.

B2 A helyi humán szolgáltatások fejlesztése

A Mosonmagyaróváron és környékén élők jó életminőségéhez hozzátartozik a **megfelelő színvonalú humán szolgáltatások** (egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás) elérhetősége. A városban a humán szolgáltatásokat a szükségletekhez igazodva kell fejleszteni, azaz némely területeken kapacitásbővítésre is szükség van, máshol viszont a szolgáltatások színvonalának, minőségének javítására kell a jövőben fókuszálni. Alapvető fontosságú, hogy az önkormányzatok összefogásán alapuló, jól működő **kistérségi szociális ellátórendszer** továbbra is fennmaradjon.

A humán ellátásoknak egyrészt a szükségletekre kell reagálni: ez olyan területeket érint, amelyek demográfiai meghatározottságúak. Az életkor meghosszabbodásával – ezen belül a nyugdíjas kor meghosszabbodásával – a társadalomban egyre nagyobb arányt képviselnek az időskorú emberek. Ezért az **időskorúak védelmére** – ezen belül az egészségügyi ellátásra, otthoni gondozásra, az elszegényedés megakadályozására, az egyedüllét enyhítésére és a megnövekedett szabadidő eltöltésének biztosítására – az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítani. Emellett a legfiatalabb korosztályok ellátását is magas színvonalon kell biztosítani, ami nem csak társadalmi, hanem gazdasági szempontból is elengedhetetlen. Ehhez fejlett és minden városrészben elérhető óvodai hálózat, a magas színvonalú alapfokú oktatási intézmények kellenek. Az oktatás minősége döntően befolyásolja a város gazdasági versenyképességét, ez pedig a település által biztosított egyéni életminőség egyik legfontosabb feltétele. Ezen a téren az épületállomány folyamatos korszerűsítése, az új oktatási módszereknek való megfelelés elősegítése lehet a feladat. Új intézmények létesítését a migrációs folyamatok indokolhatják.

A humán ellátások másik típusának megelőző jellegűnek kell lennie. Ide tartozik a perifériára szorult rétegek, a **társadalmi gondoskodásra szoruló helyzetének javítása**. A gyermek- és családvédelem, illetve a hajléktalan-ellátás terén kell különös figyelemmel lenni az elesettek támogatására, a növekvő bevándorlás ugyanis ezeken a területeken is minden bizonnyal érezteti majd a hatását.

A **lakosság egészségi állapotának javításában** a korszerű egészségügyi alap- és kórházi ellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak (megelőzés, szűrés, tájékoztatás, egészséges életmód terjesztése), valamint az aktív egészségmegőrző programoknak. Az egészségügyi ellátást fejlett, kiépült gondozási, ápolási rendszernek szükséges kiegészítenie.

B3 A lakhatási problémák kezelése, bérlakások építése

A Mosonmagyaróváron kialakult **lakáspiaci szűkösséget** a demográfiai tendenciák figyelembe vételével kell kezelni. A lakáspiacról jelenleg elsősorban az alacsony jövedelmű és kis tőkével rendelkező emberek szorulnak ki. A legalacsonyabb státusúak jövedelme csak a szociális bérlakásokat teszi számukra elérhetővé, így az ilyen bérlakások építését mindenképpen ösztönözni kell. A következő kategóriát azok alkotják, akiknek a jövedelme már magasabb, ám a lakásvásárláshoz nincs elég tőkéjük, mint például a helyben lakó fiatalok. Az ő helyzetüket leginkább a közhasznú (a szociálisnál magasabb, de még nem piaci lakbérű) bérlakások segíthetik. Végül van igény piaci alapú bérlakásállományra is, például a helyi iparvállalatok jelenleg még ingázó, de fizetőképes munkavállalói részéről. Így a **megfelelően kialakított lakásmixben** mindenki ki tudja választani a számára legalkalmasabb lakást, ami elősegíti a társadalmi mobilitást.

B4 A várostárségi kapcsolatok erősítése

Mosonmagyaróvár és a **környező települések együttműködésének ösztönzése** fontos feladat, s elengedhetetlen a város és a járás fejlődéséhez. Csak együttműködés révén képzelhető el a szűkös forrásokon alapuló, de hatékony és koncentrált fejlődés. A partnerségben rejlő lehetőségeket egyre több önkormányzat ismeri fel, ami által nemcsak a közszolgáltatási feladatok szinten tartása, hanem

színvonalának emelése, sőt a hatékonyság fokozása is megvalósítható. Az együttműködő települések kölcsönösen erősítik egymás kulturális, turisztikai vonzerejét. Az együttműködések elősegítik a szolgáltatási kapacitások racionális hasznosítását, a különböző ellátó rendszerek összehangolt, minőségi fejlődését, a forrásokhoz való hozzájutást. Az együttműködés tekintetében fontos szerepet töltenek be az önkormányzatok mellett a szakmai és civil szervezetek is.

A város jövőjét meghatározza az **aktív nemzetközi kapcsolatrendszer** működése is. A határon átnyúló, egyelőre alulról szerveződő (pl. ingázási, bevásárlási stb.) kapcsolatrendszert fontos mederbe terelni, amihez jó lehetőséget adnak az európai uniós és más nemzetközi projektek. Az ezekben való aktív részvétel segíthet a városnak, hogy a szomszédos nagyvárosokkal való együttműködésben egyenrangú szereplőként vegyen részt. Így a környező országokban fekvő kisebb települések lakói is részben Mosonmagyaróváron vehetik igénybe a számukra szükséges szolgáltatásokat.

A közigazgatási, ellátási funkciók elérését a 21. század feltételeinek megfelelően biztosítani kell minden helyi és környékbeli lakos számára: az **ügyfélbarát, elektronikusan elérhető** közigazgatási és egyéb közösségi szolgáltatások további fejlesztése támogatható.

3. VERSENYKÉPES VÁROS

V1 Magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, a K+F szektor súlyának növekedése

Mosonmagyaróvár igen kedvező a befektetők körében, az utóbbi években is számos kisebb nagyobb vállalkozás választotta telephelyének a várost. A továbbiakban is fontos az aktív **vállalkozásfejlesztési és befektetésösztönző politika**, hiszen a város hosszútávú gazdasági versenyképességének egyik záloga az **erős kis- és középvállalkozói szektor** jelenléte. A város számára fontos volna, hogy a jövőben érkező vállalkozások minél inkább **nagyobb hozzáadott értéket** előállító és környezetkímélő tevékenységet folytassanak.

Az Európai Unió tagországaiban a **kutatás-fejlesztési szektor** részesedésének el kell érnie a bruttó hazai termék 3 %-át. Magyarországon még jelentős az elmaradás, azonban Mosonmagyaróváron kedvezőek a feltételek a szektor gazdasági súlyának erősödéséhez. Az **egyetem, mint tudásközpont valamint a vállalkozói szektor közötti harmonikus együttműködés** mindenféleképpen alapját képezhetné a K+F ágazat fejlődésének. Ennek fontos előfeltétele, hogy a városban jelenleg működő vállalkozások nagyobb összegeket fordítsanak kutatás-fejlesztésre, továbbá elengedhetetlen, hogy a betelepülő új cégek minél inkább **magas hozzáadott értéket** előállító profillal rendelkezzenek és nyitottak legyenek a K+F tevékenységben való részvételre, akár az egyetemmel karöltve, akár önállóan. Mindez csak úgy lehetséges, ha a szektor szereplőit **pályázatokon és támogatásokon** keresztül érdekelté tudja tenni a város.

V2 Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság

Mosonmagyaróvár versenyképes gazdaságának kulcsa a **diverzifikált gazdaság**. Fontos, hogy a város gazdaságának gerincét sok kis- és középvállalkozás alkossa, melyek a termelő- és szolgáltató szektor minél szélesebb szegmensében tevékenykednek. Amellett, hogy a város törekszik a minél magasabb hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepítésére, fontos, hogy a Mosonmagyaróvárra érkező

cégek foglalkoztatni tudják a város kevésbé képzett lakosságát, hozzájárulva a munkanélküliség további csökkenéséhez és a foglalkoztatás bővüléséhez.

A vállalkozásfejlesztési és a befektetésösztönző politika egyik fontos feltétele a megfelelő infrastruktúra. Mosonmagyaróváron már kijelölt, ám egyelőre kihasználatlan **ipari területek** találhatók. Ezen szabad kapacitások illetve a már meglévők **további fejlesztésével** lehetséges a legkülönbébb profillal rendelkező vállalkozások betelepülésének ösztönzése, hozzájárulva a **több lábon álló gazdaság** megteremtéséhez.

Fejlődő és versenyképes gazdaság nem képzelhető el **megfelelő közlekedési infrastruktúra és jó elérhetőség** nélkül. A város számára csak akkor üdvös az új befektetők és vállalkozások megjelenése, ha ez nem jelent közlekedési többletterhelést a lakott területek számára. Ez csak **fenntartható közlekedésfejlesztéssel** valósítható meg. Elengedhetetlen a megfelelő autópályás kapcsolat az ipari területekkel, továbbá meg kell oldani, hogy az ipari forgalom minél kisebb része haladjon át a városon, ehhez **elkerülő utak** építésére van szükség.

V3 Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés

A gazdasági versenyképesség javítását nagymértékben meghatározza a humán erőforrások mennyisége és minősége. A helyi **oktatási és képzési rendszernek időben reagálnia kell a megváltozó feltételekhez**, segítve mind az újonnan megtelepedő vállalkozások munkaerőigényeinek, munkaerő-utánpótlásának biztosítását. Az **önkormányzatnak együtt kell működnie a vállalkozásokkal és a képzőhelyekkel, intézményekkel** (pl. KLIK, releváns felsőoktatási intézmények stb.). A szakképzés terén az önkormányzat aktív részt vállalhat a szakmastruktúrák – szomszédos települések intézményeivel összehangolt – kialakításában, valamint a képzési kínálat és a munkaerő-piaci kereslet harmonizálására irányuló tevékenységekben (pl. pályaorientáció megszervezése, foglalkoztatási „paktumok” szervezése illetve részvétel a működésükben).

A településen a felsőoktatás adta lehetőségeknek köszönhetően évről évre rendelkezésre áll a mezőgazdaság és az élelmiszertudomány számára oly fontos **megfelelően képzett szakember**. A vállalkozásösztönző politika egyik legfontosabb ütkártyája, ha ez a más ágazatokban is így lesz. A betelepülő vállalkozások munkaerőigényének lehetőség szerint alkalmazkodnia kell a város adta lehetőségeihez, ezáltal is hozzájárulva a helyi munkaerő hasznosításához.

A humán erőforrás hasznosításának kiemelt célja a kvalifikált és fiatal szakemberek térségben tartása, illetve számukra a vonzerő növelése. Ugyanakkor nagy hangsúlyt kell helyezni a szakképesítéssel rendelkező középkorú szakmunkások továbbképzésére illetve átképzésére a munkaerőpiaci keresletnek megfelelően, ezért továbbra is **ösztönözni kell a felnőttoktatást**, a folyamatos tovább- és átképzés lehetőségeinek megteremtésével. Mosonmagyaróvár földrajzi fekvéséből, az osztrák és a szlovák határ közelségéből adódóan kiemelten fontos a **megfelelő nyelvtudás**.

Kiemelt cél a diplomás fiatalok kifelé irányuló migrációjának megfékezése, a meglévő humánerőforrás megtartása. Ez elsősorban az egyetem és a felsőfokú munkaerőt foglalkoztató munkaadók (vállalkozások, állami intézmények) közötti szorosabb kooperációval érhető el. A felsőoktatás keretei között megszerezhető elméleti tudás mellett elengedhetetlen a **gyakorlati ismeretek párhuzamos**

elsajátítása. A **duális képzés** jegyében az egyetemi hallgatóknak lehetőség szerint már a képzés során be kell kapcsolódniuk a legkülönbözőbb tevékenységekbe **gyakornoki programokon** keresztül. Az ehhez szükséges megfelelő előképzettség biztosítása az egyetem, míg a gyakornoki lehetőség megteremtése a munkaadó feladata. Ez csak a két fél már korábbiakban tárgyalt **szorosabb együttműködésével** lehetséges. Az állami szektor leginkább adó- és járulékkedvezményeken keresztül ösztönözheti a vállalkozói szektort egyetemi hallgatók foglalkoztatására.

V4 Helyi-térsgéi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében

Mosonmagyaróvár jelentős vonzáskörzettel rendelkezik, háttértelepüléseinek az agrárgazdaság ma is jelentős tényezője. Az agráriumban dolgozó vállalkozások versenyképességének fő problémája a hiányos szakmai és gazdálkodási ismeretek, valamint a szükséges piaci információk hiánya. A mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése többoldalú, komplex tevékenység, mely magába foglalja a szakmai és gazdasági ismeretek megszerzésének lehetőségét megteremtő oktatási, képzési programok indítását és az információs hiány feloldását. A **termelés humán feltételeinek javítása** kiemelten fontos. Hangsúlyos szerepet kell kapnia a fiatal gazdálkodók ösztönzésének, támogatásának, mely a korstruktúra javítását is szolgálja. A **fiatal gazdálkodók bevonása** mellett jelentős a **gazdák szakmai továbbképzése, szakmai felkészítése**, elsősorban olyan ismeretek átadásával, melyek a termelők számára a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás, a gazdálkodás korszerűsítése miatt fontosak, mint például a piacsabályozás, támogatási lehetőségek, alternatív jövedelemszerzés, új technológiák, alternatív gazdálkodás (biotermelés) ismeretei. Ennek megvalósulásához kiemelten fontos egy **szolgáltató-, szaktanácsadási rendszer működtetése**. A korszerű szaktanácsadás érdekében szükséges a kapcsolat kiépítése nagyobb mezőgazdasági vállalatokkal, mintagazdaságokkal, szakmai szervezetekkel, melyek előadások, rendezvények keretében új információkkal, technológiákkal ismertetnék meg a termelőket.

Az egészséges táplálkozás, a kemikáliáktól mentes élelmiszerek- biotermékek-, gyógynövények, és gyógynövénykészítmények iránti érdeklődés egyre fokozódik. E termékek iránti kereslet az igényes és fizetőképes piacok sajátossága, mely Mosonmagyaróváron adva van. Az egyoldalú növénytermesztést felváltó, tájnak megfelelő, **ökológiai gazdálkodás, illetve a biotermékek, öko- és egészséges termékek termelésének, feldolgozásának, kereskedelmének integrálása a turizmus rendszerébe** Mosonmagyaróvár vezetésével a térség több településére kiterjedhet, reális jövedelemszerzést és fenntartható vidéki életminőséget biztosítva.

A **megújuló energiák széleskörű felhasználásán alapuló élelmiszertermelés, -feldolgozás** is teret nyerhet Mosonmagyaróvár térségében.

Mindezek alapján a térség agrárlehetőségeinek javítása, a helyi élelmiszertermelés és feldolgozás szerepének erősítése, a **falusi és kiskerti övezetek erőteljesebb bevonása a helyi termékclánok kialakításába hosszú távon biztosíthatja a háttértelepülések integrálását**. Mindehhez azonban **ösztönözni szükséges a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását**, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének a városban és térségében tartását.

4. VÁROS A VÍZEN

Víz1 A turisztikai háttérszolgáltatások fejlesztése

A turizmus a következő évtizedben a nemzetgazdaság egyik kiemelt ágazata lesz, mind társadalmi, mind gazdasági-versenyképességi potenciáljai és hatásai révén. Társadalmi és fenntarthatósági szempontból a turizmus az életminőség javításának fontos eszköze, elősegíti a fizikai és lelki egészség megőrzését és megtartását, hozzájárul az egyén és a közösség jól-létéhez, erősíti a közösség összetartozás-érzését. A turizmus a gazdasági növekedés egyik fontos eszköze, jelentős innovációs, értékteremtő és munkahelyteremtő képességgel rendelkezik.

Ugyanakkor mind hazai, mind nemzetközi szinten igen kiélezett a verseny turisztikai területen, s a város idegenforgalmának, a vendégéjszakák számának és a turisztikai bevételeknek a növelése jelentős beruházásokat és tudatos stratégiát igényel. Mindenféleképpen szükséges a **várost és térségét integráló, egységes turisztikai stratégiájának** megalkotása, hiszen ebben a versenyben csak stabil alapokra építkezve lehet eredményes. Ebben fontos szerepet kaphat a térség turisztikai vonzerejének fejlesztése és a vonzerők összekapcsolódó csomagként való megjelenítése a potenciális vendégkör számára.

A stabil alapot a turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások, a hatékony menedzsment és a vendégcsalogató brand jelenti. Ez egyrészt a **szálláshelyek és vendéglátóhelyek minőségi és mennyiségi fejlesztése** révén érhető el, igazodva a célcsoportok elvárásaihoz. Egyrészt cél a meglévő kereskedelmi szálláshelyek színvonalának emelése, illetve a jelenlegi legmagasabb szintűnél is színvonalasabb szálláshelykínálat megjelenése. Ezen kívül a falusi szálláshelyek férőhelyeinek növelése is fontos lenne, különösen a Szigetköz kisebb településeiben. Utóbbiakban jelenleg hiányoznak a falusi vendégfogadás minősített feltételei, s az egy-két vagy többnapos kikapcsolódásra lehetőséget nyújtó programlehetőségek. Ezeket egymagában egy falu nem tudja nyújtani, így a falvaknak összefogva, a feladatokat egymás között elosztva kell fejlesztésekbe fogniuk.

Ehhez természetesen szükség van a fejlesztéseket összefogó, **koordináló szervezetre**, amely egyben a térség promotálását is elvégezheti. A TDM szervezet erre kiválóan alkalmas, de szerepe a jelenleginél erősebb is lehet. A **turisztikai marketing** során törekedni kell a város és környezetének folyamatosan élvezhető és változatos (a nyári főszezonon kívüli) értékeinek (pl. gyógyvíz) kommunikálására. Mosonmagyaróvár imázsának erősítése érdekében elengedhetetlen a város (és intézményei, szervezetei, vállalkozásai) aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenysége. A város pozitív képének erősítése érdekében fontos, hogy Mosonmagyaróvár rendszeresen helyet adjon színes és színvonalas hazai és nemzetközi programoknak, rendezvényeknek (sport, kultúra, turizmus, tudományos élet stb.).

Víz2 Aktív ökoturizmus fejlesztése

Ma már az aktív turizmus növekvő jelentőségű turisztikai ágazattá vált Mosonmagyaróvár térségében is, amely szükségessé teszi a kínálat fejlesztését is. Az egyre szélesebb és magasabb turisztikai költsési hajlandósággal rendelkező lakosság számára fontos az egészséges életmódhoz kapcsolódó aktív turisztikai termékek (pl. természetjárás, evezés, horgászat, vadászat, lovaglás, kerékpározás, fürdőzés)

magas szintű infrastrukturális és szolgáltatási rendszerének kialakítása. A város, illetve a Szigetköz külön értéke, hogy ezt az országban **egyedülálló természeti környezetben** tehetik meg az arra vágyók.

A város és környéke aktív turisztikai potenciáljának fejlesztésében kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak a **folyóvizekhez kapcsolódó** ágak: az evezés, a horgászat és a szabadstrandi fürdőzés. Az evezést kedvelők és művelők számának bővítéséhez infrastrukturális fejlesztések, képzési programok, illetve a kapcsolódó vállalkozások fejlődésének ösztönzése szükséges. A vízi közlekedés feltételeinek javítása révén a Lajta és a Duna különböző **ágainak teljes rendszere megnyílna az evezősök előtt** (kapcsolódva a Bejárható Magyarország Programhoz). Ugyancsak a természetes vizekhez – esetleg a rehabilitált bányatavakhoz – kapcsolódóan fontos célterület a horgászturizmus fejlesztése, a horgászok számának növelése. Ehhez szükséges a **minőségi horgászturisztikai szolgáltatások** infrastrukturális hátterének megteremtése, például csónakkölcsönzők, -kikötők, -tárolók kialakítása. Az evezést, a horgászatot, de elsősorban a legszélesebb tömegeket megmozgató fürdőzést kell olyan módon lehetővé tenni, hogy a természeti környezet egyensúlya fennmaradjon. A **szabadvízi fürdőzés feltételrendszerének javításához** elengedhetetlen a strandok szolgáltatási minőségének javítása, például minőségi zöldfelületi rendszerek, gyerek szolgáltatások kialakítása.

A fenti ágazatok szenzonjának meghosszabbítására a legalkalmasabbak a négy évszakban űzhető ökoturisztikai ágak, mint a természetjárás, és a vadászat. A **gyalogos és lovas természetjáró turizmus fejlesztésének** legjobb módozatai a turistacélpontok létesítése az infrastruktúra (tanösvények, pihenőhelyek, lovasbázisok kialakítása) és a szolgáltatások fejlesztése (pl. vezetett túrák, lovas tanfolyamok) révén. Különösen igaz ez a Szigetköz erdejeire, amelyek különösen alkalmasak a hazánkban régi hagyományokra visszatekintő, ám a térségben még nagy jövő előtt **vadászatra**. A vadászat két szempontból is perspektívát jelent: egyrészt bevételtermelő képessége magas, másrészt az őszi-téli vadászati idény miatt egy amúgy holt szezonban segít lekötni a szálláshelyeket.

A **kerékpáros turizmus** szintén alkalmas a szezon meghosszabbítására, illetve az utazási élmények gazdagítására. Az EuroVelo 6-os számú folyosójának fejlesztése mellett fontos a településeket összekötő útvonalakon a kerékpározás lehetővé tétele, így új területek tárhatók fel. Kiemelt cél a magas minőségű kerékpáros turizmus infrastrukturális és információs rendszerének megteremtése. Ehhez szükséges a biztonságos kerékpártárolók kialakítása, a szolgáltatóhelyek bekapcsolása a kerékpárosok kiszolgálásába (kerékpárosbarát szállás- és vendéglátóhelyek, kerékpárszervizek, kerékpáros boltok), valamint a kerékpárt kölcsönző szervezetek összefogásával térségi együttműködésben megvalósuló kerékpárkölcsönzési szolgáltatás kialakítása.

Víz3 Egészség- és szépségmegőrző turizmus

Az egészség felértékelődése olyan nemzetközi jelenség, amelyhez az egészség megőrzésére, az egészségi állapot javítására fordított figyelem és költség folyamatos növekedése társul. A turisták egy része már ma is azért érkezik Mosonmagyaróvárra, hogy a gyógyvízre épülő fürdőben pihenjen, feltöltődjön, kapcsolódjon. Az „egészségturisták” másik csoportja fogorvosi kezelésre érkezik, de emellett gyakran más szolgáltatásokat is igénybe vesznek itt tartózkodásuk alatt (szépészeti, kozmetológiai beavatkozások, masszázs). Az egészségturisztikai szolgáltatások iránti folyamatosan magas külföldi kereslet mellett az elmúlt évtizedben hazai kereslet is érezhetően növekedett. Az adatok azt mutatják, hogy az egészségturisztikai célú utazások többsége a nyári szezonon kívül

történik. Az egészséggazdaság ezen szegmenseinek előnye, hogy a szezonális hatás nem erős, és az egészség a társadalom előregedésével párhuzamosan növekvő, állandó keresletet jelent. Az idegenforgalmi program bővítésének egyik nagy lehetősége a termálvíz hasznosítása, a **gyógyvíz és a gyógyászat jelenleginél hatékonyabb összekapcsolása**.

Az idősebb korosztályokra építő balneológiai mellett kiemelt cél a fiatal- és középkorúak számára a **sportkultúra** fejlesztése. Az egyes sportágak fejlesztése mellett az adottságok kiválóan alkalmasak a sport, mint életmód tágabb felfogására, a turisztikával való összekapcsolására. Az aktív idegenforgalom, a kiránduló, az öko- és a vizes turizmushoz széles sportolási és intenzív szabadidő-eltöltést biztosító kínálat nyújtható a meglévő és újonnan kiépülő sporttelepeken, a zöld környezetben. A szabadidős tevékenységek ösztönzése keretében kiemelt fontosságú a tömegsport ösztönzése, feltételeinek megteremtése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be. Fontos, hogy a városban **többfunkciós sportlétesítmények** szolgálják ki a lakosság igényeit.

VÍZ4 Pezsgő kulturális élet

A városban élők életminőségét és a város vonzerejét is nagyban befolyásolja az elérhető **kulturális és szabadidős szolgáltatások** mennyisége és minősége. A kulturális és közművelődési intézmények fejlesztésében előtérbe kell helyezni a nyitottságot, a multifunkciós jelleget, a lakossági igényekhez igazodó rugalmas megoldásokat (nyitva tartás, online alkalmazások), ösztönözni kell az alulról jövő kulturális és szabadidős kezdeményezéseket. A színes és változatos közművelődési, rekreációs és sport lehetőségek, a pezsgő, életteli közösségi terek mind az itt élők, mind az ide látogatók számára vonzóak. Fontos a meglévők mellett új rekreációs területek, közösségi terek kialakítása.

Már jelenleg is van néhány, a megyében vagy országosan ismert és népszerű rendezvénye a városnak. Ezek kínálatának bővítése, folyamatos, az év minden részére kiterjedő programok szervezése és azok egymással való összehangolása tovább erősítheti a város vonzerejét. A meglévő intézmények és a már népszerű éves **nagyrendezvények** indokolják a **kulturális turizmus** további erősítését. Fontos cél a kulturális események vonzerejének, egyediségének további növelése.

3.2.2 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Mosonmagyaróvárnak olyan minőségi települési környezetet kell kialakítania, amely a magas szintű vállalkozási-, szolgáltatási- és infrastrukturális környezet kialakítása, a helyi társadalom életszínvonalának emelése, az épített- és a természeti-táji környezet kiemelt védelme, valamint a kulturális miliő formálása terén is előrelépést jelent. Ezen feltételek teljesülésével, Mosonmagyaróvár egy élhető, befogadó, versenyképes és attraktív település képét mutathatja majd, amely meg tud felelni nemcsak az idelátogatók, letelepedők szigorú követelményeknek, de a helyi társadalom várossal szemben támasztott egyre növekvő igényeinek (megfelelő minőségű munkahelyek, élhető, tiszta és egészséges környezet, változatos kulturális kínálat, magas színvonalú oktatási és egészségügyi rendszer, minőségi tömegközlekedés, javuló közbiztonság, stb.) is.

A településfejlesztési koncepció célrendszere, amely harmóniát és egyensúlyt kíván keresni a gazdasági fejlődés, a versenyképességi kívánalmak, a társadalmi igények és elvárások, valamint a természeti környezet által biztosított adottságok, lehetőségek között. Mosonmagyaróvár településfejlesztési koncepciójának célrendszerével is jelzi, hogy a város meghatározó szféráinak (gazdaság, társadalom, természeti környezet, infrastruktúra) mindegyikét kiemelten kezeli, fejlesztésüket egymásra épülve, időben párhuzamosan kívánja megvalósítani az európai városfejlesztési célkitűzésekkel összhangban.

Mosonmagyaróvár településfejlesztési koncepciójának középpontjában a város 2030-ra elérendő jövőképe áll. A jövőkép a jelenlegi adottságokból kiindulva és a várható tendenciákra alapozva fogalmazza meg a hosszú távon elérni kívánt állapotot. Annak érdekében, hogy a város valóban megvalósítsa a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontok szerint megfogalmazott jövőbeni állapotot, kijelölésre kerültek a település átfogó fejlesztését szolgáló célok – 4 átfogó cél és 18 rész cél. A fejlesztési elképzelések megvalósítása során figyelembe kell venni a településfejlesztési alapelveket, amelyek meghatározóak a város fejlesztésének szempontjából.

Jövőkép	Mosonmagyaróváron a fejlett, környezetkímélő ipari vállalkozások, illetve a természeti és épített örökségre épülő egészségmegőrző turizmus megerősödésével a lakosság életminőségét meghatározó közlekedési, környezeti és lakhatási állapot is javul, ennek köszönhetően a város népességének moderált/dinamikus növekedése mellett a helyi társadalom szerkezete kedvező irányban mozdul el, kohéziója erősödik.			
Átfogó cél	Élhető város	Befogadó város	Versenyképes város	Város a vízen
Részcélok	É1 A városi környezet fenntarthatóvá tétele	B1 Befogadó társadalom, lokálpatriotizmus, pozitív városimázs	V1 Magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, a K+F szektor súlyának növekedése	Víz1 A turisztikai háttér szolgáltatások fejlesztése
	É2 A természeti értékek megóvása	B2 A helyi humán szolgáltatások fejlesztése	V2 Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság	Víz2 Aktív ökoturizmus
	É3 A helyi közlekedés környezetbarát fejlesztése	B3 A lakhatási problémák kezelése, bér lakások építése	V3 Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés	Víz3 Egészség- és szépségmegőrző turizmus
		B4 A várostárségi kapcsolatok erősítése	V4 Helyi-társégi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében	Víz4 Pezsgő kulturális élet
Horizontális elvek	Integrált megközelítés Fenntartható városfejlesztés Hatékony fejlesztések Közösségi szemlélet és szolidaritás			

3.2-1. táblázat: A városfejlesztési célok rendszere

	Élhető város	Befogadó város	Versenyképes város	Város a vízen
É1 A városi környezet fenntarthatóvá tétele				
É2 A természeti értékek megóvása				
É3 A helyi közlekedés környezetbarát fejlesztése				
B1 Befogadó társadalom, lokálpatriotizmus, pozitív városimázs				
B2 A helyi humán szolgáltatások fejlesztése				
B3 A lakhatási problémák kezelése, bérlakások építése				
B4 A várostárségi kapcsolatok erősítése				
V1 Magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, a K+F szektor súlyának növekedése				
V2 Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság				
V3 Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés				
V4 Helyi-társégi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében				
Víz1 A turisztikai háttérszolgáltatások fejlesztése				
Víz2 Aktív ökoturizmus				
Víz3 Egészség- és szépségmegőrző turizmus				
Víz4 Pezsgő kulturális élet				

3.2-2. táblázat: Az átfogó és a részcélok koherenciája

Jelmagyarázat:

	erős koherencia
	közepes koherencia
	nincs kapcsolat

[illegible]

V2 Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság															
V3 Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés															
V4 Helyi-térségi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében															
Víz1 A turisztikai háttér szolgáltatások fejlesztése															
Víz2 Aktív ökoturizmus															
Víz3 Egészség- és szépségmegőrző turizmus															
Víz4 Pezsgő kulturális élet															

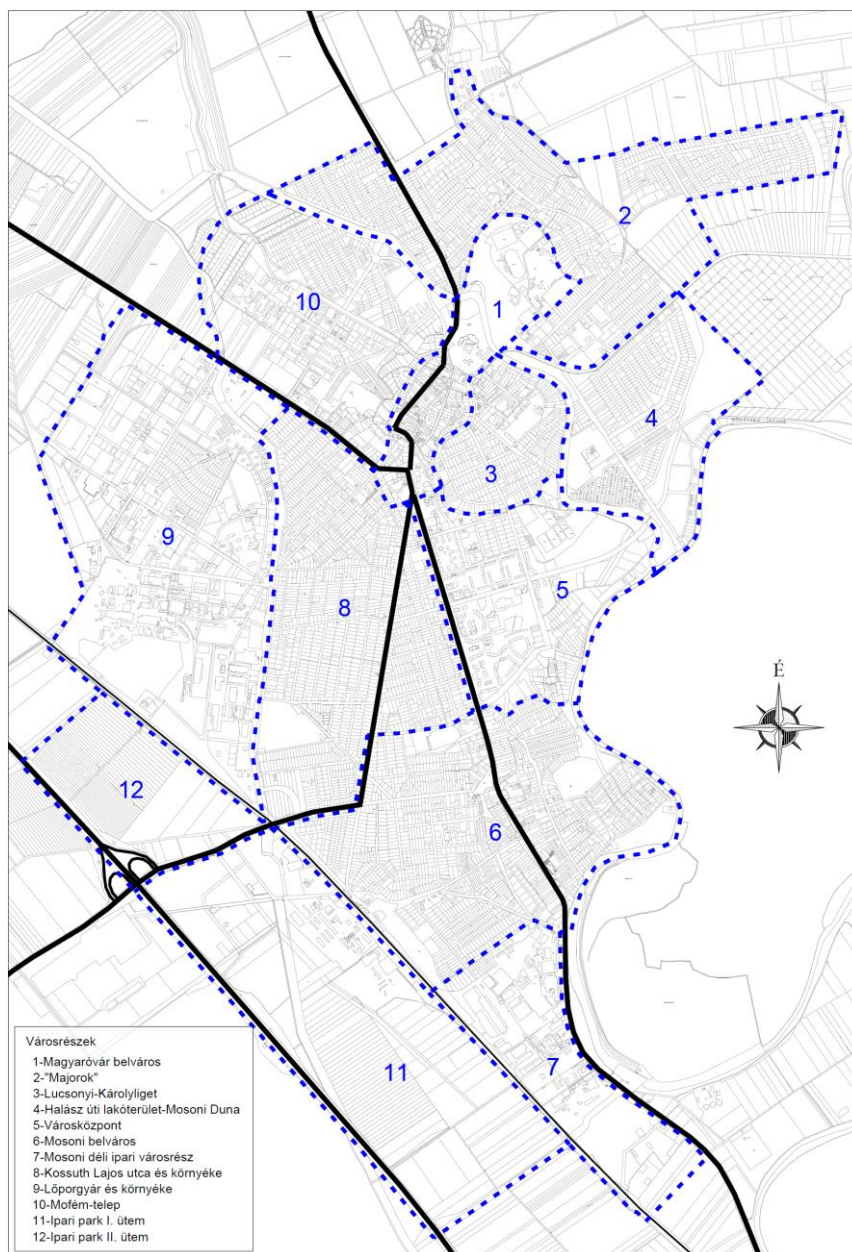
3.2-3. táblázat: A részcélok közötti koherencia (a sorokban szereplő célok hatása az oszlopban szereplő célok megvalósulására)

Jelmagyarázat:

	erős koherencia
	közepes koherencia
	nincs kapcsolat

3.2.3 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Mosonmagyaróvár szerkezetileg, városképi arculatában, karakterében és területhasználati jellemzői alapján tizenkét belterületi városrészből áll, ehhez még a külterület csatlakozik.

3.2-1. ábra: Mosonmagyaróvár városrészei

A városrészek fejlesztésével kapcsolatban általános elv a differenciált, de a város egészében való gondolkodás, a zöldterületi rendszer fejlesztése és a városfejlesztés és a gazdaságfejlesztés közötti összhang megteremtése.

1. Magyaróvár belváros

A fejlesztés céljai:

- a belváros rehabilitációja
 - a burkolatlan utcák felújítása, közművesítése
 - a Vár rekonstrukciója és turisztikai potenciáljának jobb kihasználása
 - épületrekonstrukciók – energetikai korszerűsítések
- a felsőoktatás fejlesztése
 - duális képzés – az oktatás összehangolása a magán- és a közsféra keresletével – gyakornoki programok
 - a K+F+I szektor súlyának növekedése érdekében hatékony együttműködés az egyetemmel
 - az egyetemi kollégium felújítása
- a Lajta és a Malom-ági Lajta turisztikai fejlesztése
- a belvárosi utcák étellel telítése érdekében a városrész turisztikai vonzerejének növelése (bővebb programkínálat, a vár turisztikai hasznosítása)

2. Majorok

A fejlesztés céljai:

- a hiányos intézményellátottság feloldása
 - óvodai és bölcsődei bővítések
 - kereskedelmi-szolgáltató egységek számának növelése
- a növekvő népesség lakhatási igényeinek kielégítése a lakópark folytatódó építésének köszönhetően

3. Lucsony-Károlyliget

A fejlesztés céljai:

- a turisztikai vonzerő növelése
 - a gyógyfürdő olyan irányú fejlesztése, hogy a helyiek számára is vonzóbb legyen
 - a zöldfelületek megfelelő gondozása, karban tartása és fejlesztése
- a Lajta és a Malom-ági Lajta turisztikai fejlesztése

4. Halászi úti lakóterület – Mosoni-Duna

A fejlesztés céljai:

- a kihasználatlan önkormányzati terület számára befektetőt találni, turisztikai beruházások számára (minőségi szálláshelyek számának növelése)
- a Rudolf-liget megújítása és megfelelő kezelése
- a Mosoni-Duna közelsége miatt a vízi sportok fejlesztése szükséges, ezáltal a városban oly népszerű evezősport feltételei javulnak

5. Városközpont

A fejlesztés céljai:

- a növekvő lakosság miatt további lakásépítések szükségesek
- a lakásállomány minősége tovább növekszik a lakótelep folytatódó energetikai és egyéb közmű-korszerűsítésének köszönhetően (hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés, vízvezeték-rekonstrukció)
- a parkolási gondok súlyosbodása miatt mindenképpen új parkolóhelyekre van szükség
- Mosoni-Duna menti önkormányzati területen turisztikai célú fejlesztések (minőségi szálláshelyek számának növelése)
- a területen a dunai Limes maradványai megtalálhatók, ezek egységes turisztikai célú fejlesztésére komoly tervek és pályázatok is vannak
- a működő termálkút turisztikai-gyógyászati potenciáljának jobb kihasználása termálfürdő építésével

6. Moson belváros

A fejlesztés céljai:

- az önkormányzati üres területekre új befektetőket kell találni – elsősorban a városrész funkcióihoz alkalmazkodva (kereskedelmi-szolgáltató létesítmények: vásárcsarnok)
- a jobb hasznosítás érdekében az önkormányzat tulajdonában lévő leromlott állapotú műemléképületek értékesítése
- a vasútállomás és környékének tulajdonjogi problémáinak rendezése, majd területrendezés és buszpályaudvar építése
- a humán szolgáltatások fejlesztésének keretében a Települési térségi gondozóház bővítése
- a helyben rendelkezésre álló gyógyvíz egészségügyi hasznosítása – Balneológiai központ létesítése

7. Moson déli iparterület

A fejlesztés céljai:

- az ipari terület számára a legnagyobb kitörési lehetőség a Kenyérgyári út és a hozzá tartozó vasúti felüljáró megépítése lenne
- minden korosztály számára élményt nyújtó, új szabadtéri ökoturisztikai attrakció, amely a FUTURA szolgáltatásait kiegészíti (Szigetköz Élménycsarnok)

8. Kossuth Lajos utca és környéke

A fejlesztés céljai:

- a városrész legégetőbb problémája a közlekedés – ennek megoldása a tehermentesítő út megépítése, mely a következő évek egyik legfontosabb beruházása lesz Mosonmagyaróváron
- a közlekedési hálózat felújítása, rekonstrukciója (Gyári út), illetve a Kossuth Lajos utca átalakítása a tehermentesítő megépülte után
- zöldterületek rehabilitációjára, rekreációs területek kialakítása (Báger-tó)

9. Ipartelep – Lőporgyár és környéke

A fejlesztés céljai:

- A MoWinPark ipari park további fejlesztése és bővítése (MoWinPark II. ütem, inkubátorház)
- a volt K.u.K laktanya folytatódó felújítása és hasznosítása
- a humán szolgáltatások fejlesztésének keretében a Települési térségi gondozóház bővítése
- a határőr laktanya szomszédságában rendelkezésre álló területek hasznosítása, lakás céllal

10. MOFÉM-telep városrész

A fejlesztés céljai:

- a Lajta mentén sport- és rekreációs terület kialakítása (sportcsarnok, tanuszoda, a kollégium sportszállóvá alakítása)
- a Malom-ági Lajta további rehabilitációja
- a víziközművek rekonstrukciója (vízvezeték- és szennyvízvezeték-felújítás)

11. Ipari park I. ütem

A fejlesztés céljai:

- a terület további fejlesztése csak a megfelelő infrastruktúra kiépítése után lehetséges – feltáró utak építése szükséges
- fontos lenne a környezetkímélő és magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepítése
- az új vállalkozásoknak lehetőség szerint minél inkább a helyi munkaerő foglalkoztatására kell koncentrálnia
- amennyiben az új vállalkozások profilja ezt lehetővé teszi az egyetemmel karöltve a kutatás-fejlesztésre minél nagyobb hangsúlyt kell fektetni

12. Ipari park II. ütem

A fejlesztés céljai:

- megfelelő infrastruktúra szükséges az első befektetők megjelenéséhez

Az egyes településrészek vonatkozásában a fejlesztési célok eltérő kontextusban értelmezhetőek, A célrendszer városrészi hatásait a relevancia-táblázat tekinti át, bemutatva, hogy mely célok mely területeket érintik a legérzékenyebben.

	Városrészek	1. Magyaóvár belváros	2. Majorok	3. Lucsony- Károlyliget	4. Halászi úti lakóterület – Mosoni-Duna	5. Városcsúcs	6. Moson belváros	7. Mosoni déli iparterület	8. Kossuth Lajos utca és környéke	9. Ipartelep – Lóporgyár és környéke	10. MOFÉM-telep városrész	11. Ipari park I. ütem	12. Ipari park II ütem
	Célok												
Élhető	É1 A városi környezet fenntarthatóvá tétele												
	É2 A természeti értékek megóvása												
	É3 A helyi közlekedés környezetbarát fejlesztése												
Befogadó város	B1 Befogadó társadalom, lokálpatriotizmus, pozitív városimázs												
	B2 A helyi humán szolgáltatások fejlesztése												
	B3 A lakhatási problémák kezelése, bérházak építése												
	B4 A várostársadalmi kapcsolatok erősítése												
Versenyképes város	V1 Magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, a K+F szektor súlyának növekedése												
	V2 Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság												
	V3 Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés												
	V4 Helyi-társadalmi gazdaság fejlesztése a városterületi települések együttműködésében												
Víz város	Víz1 A turisztikai háttérszolgáltatások fejlesztése												
	Víz2 Aktív ökoturizmus												
	Víz3 Az egészség- és szépségmegőrző turizmus												
	Víz4 Pezsgő kulturális élet												

3.2-4. táblázat: A részcélok és a városrészek koherenciája

Jelmagyarázat:

	erős koherencia
	közepes koherencia
	nincs kapcsolat

3.2.4 A célrendszer illeszkedése az európai uniós, a hazai és a megyei fejlesztési célokhoz

3.2.4.1 EU 2020 stratégia

Az **EU 2020 stratégia** sikeres megvalósításában a városoknak kiemelkedő szerep jut. A jövőbeni kohéziós politika célul tűzi ki az integrált várospolitikát, amely elősegíti a fenntartható városfejlesztést, s ezzel erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Alapelveként fogalmazódik meg, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak olyan integrált stratégiákat kell támogatnia a fenntartható városfejlődés érdekében, amely célul tűzi ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémák kezelését. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó EU stratégiához, illetve az egyes alapok célkitűzéseire, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében minden egyes európai strukturális és beruházási alap a következő **tematikus célkitűzéseket** támogatja:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célrendszer illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez az alábbi táblázat foglalja össze:

Élhető város	É1 A városi környezet fenntarthatóvá tétele											
	É2 A természeti értékek megóvása											
	É3 A helyi közlekedés környezetbarát fejlesztése											
	B1 Befogadó társadalom, lokálpatriotizmus, pozitív városimázs											
	B2 A helyi humán szolgáltatások fejlesztése											
	B3 A lakhatási problémák kezelése, bérlakások építése											
Versenyképes város	V1 Magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, a K+F szektor súlyának növekedése											
	V2 Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság											
		(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden	(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;	(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

Versenyképes város	V3 Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás, szakképzés											
	V4 Helyi-térségi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében											
Vízi város	Víz1 A turisztikai háttér szolgáltatások fejlesztése											
	Víz2 Aktív ökoturizmus											
	Víz3 Egészség- és szépségmegőrző turizmus											
	Víz4 Pezsgő kulturális élet											

3.2-5. táblázat: A részcélok koherenciája az EU 2020 stratégia tematikus célkitűzéseivel

Jelmagyarázat:

	erős koherencia
	közepes koherencia
	nincs kapcsolat

3.2.4.2 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció (OFTK)

Az OFTK a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg. A településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célrendszer illeszkedését az OFTK átfogó célkitűzésekhez az alábbi táblázat foglalja össze:

OTFK specifikus célok	Mosonmagyaróvári részcélok															
	É1	É2	É3	B1	B2	B3	B4	V1	V2	V3	V4	Víz1	Víz2	Víz3	Víz4	
Szakpolitikai																
Versenyképes, innovatív gazdaság																
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság																
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése																
Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I																
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom																
Jó állam, szolgáltató állam és biztonság																
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme																
Területi																
Az ország makro-regionális szerepének erősítése																
A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat																
A vidéki térségek népességeltartó erejének növelése																
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése																
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése																
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása																

3.2-6. táblázat: A részcélok kapcsolata az OTFK specifikus céljaival

Jelmagyarázat:

	erős koherencia
	közepes koherencia
	nincs kapcsolat

3.2.4.3 Megyei területfejlesztési koncepció

A megye jövőképe szerint Győr-Moson-Sopron megye 2030-ra a dinamikus és innovatív gazdaságával, a magasan képzett és kreatív humán tőkeállományával, sokszínű határon átnyúló kapcsolataival, a természeti, táji és települési értékek megóvásával, azok folyamatos fejlesztésével, stabil életkörülményeket, otthont kíván biztosítani az itt élőknek.

A koncepció a megye fejlesztését három kiemelt fontosságú átfogó célban jelöli meg:

1. átfogó cél: A gazdaság szerkezet folyamatos megújítását szolgáló humán erőforrás fejlesztés
2. átfogó cél: A településhálózat és infrastrukturális rendszerek adottságainak bővítése a környezeti állapotok megóvásával
3. átfogó cél: A megye belső kohéziójának és interregionális kapcsolatainak erősítése

A településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célrendszer illeszkedését a megyei átfogó célkitűzésekhez az alábbi táblázat foglalja össze:

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepció – stratégiai célok (2014-2020)	Mosonmagyaróvári részcélok												
	A városi környezet fenntarthatóvá tétele	A természeti értékek megóvása	A helyi közlekedés környezetbarát fejlesztése	Befogadó társadalom, lokálpatriotizmus pozitív városimázs	A helyi humán szolgáltatások	Lakhatási problémák kezelése, bérlakások építése	A városréségi kapcsolatok erősítése	Magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, a K+F szektor súlyának növekedése	Vonzó infrastruktúra, diverzifikált gazdaság	Magas szintű, a kereslethez alkalmazkodó oktatás és szakképzés	Helyi-térségi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében	A turisztikai háttérszolgáltatások fejlesztése	Aktív ökoturizmus
1. stratégiai fejlesztési cél – Humán erőforrások													
2. stratégiai fejlesztési cél – Gazdaság													
3. stratégiai fejlesztési cél – Környezet, megközelítés													
4. stratégiai fejlesztési cél – Kultúra és életminőség													
5. stratégiai fejlesztési cél – Közfelügyelet, centrumok és perifériák													
6. stratégiai fejlesztési cél – Regionális együttműködés a szomszédokkal													

3.2-7. táblázat: A részcélok koherenciája Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepciójának stratégiai céljaival

Jelmagyarázat:

erős koherencia
közepes koherencia
nincs kapcsolat

	É1	É2	É3	B1	B2	B3	B4	V1	V2	V3	V4	Víz1	Víz2	Víz3	Víz4
Timaffy László stratégiai fejlesztési cél – Környezet kultúra és életminőség															
Környezeti adottságok hasznosítása															
Táj, település, ember, értékmegővás															
Életminőség javítása															
Társadalmi felzárkóztatás segítése															
Göcsei Imre stratégiai fejlesztési cél – Belső kohézió, centrumok és perifériák															
Rábaköz Fejlesztési Program															
Helyzetbe Hozás Programja															
Győri Járműipari Körzet Program															
Centrumok és Térségük Integrációs Program															
Eszterházy János stratégiai fejlesztési cél – Együttműködés a szomszédokkal															
A CENTROPE-kezdemenyezés térszervező hatásainak kiaknázása															
Az országhatár menti együttműködések fejlesztése															
Megyehatáron átnyúló városi/települési kapcsolatok - a vonzaskörzetek rehabilitációja															

3.2-8. táblázat: A részcelok koherenciája Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési koncepciójának részceljaival

Jelmagyarázat:

	erős koherencia
	közepes koherencia
	nincs kapcsolat

